

Ольга Орлова

«Гостина старої дами» Фрідріха Дюрренматта в кіно

П'єса відомого драматурга ХХ ст. Ф. Дюрренматта «Гостина старої дами» поєднує трагедійний зміст і комедійні засоби зображення. Драматург писав: «Лише у драматичній формі комедії можна втілити сьогоднішню трагедію».

Одна багата дама обрала диявольський шлях помсти містечку своєї юності, де колись її зрадив коханий. Вона вимагає справедливості – смертної кари для Ілля, що живе в містечку багато років. Трагедія полягає в тому, що ґюлленці, мешканці міста, змінюють свої моральні принципи пропорційно сумі винагороди, яку обіцяє Клер Цаханасян. Незабаром всі жителі Ґюллена погоджуються з умовою мільйонерки – обирають смерть людини в обмін на гроші. І якщо спочатку їм це видалося неприпустимим, то через деякий час знайшлися аргументи, потрібні слова, переконливі цитати...

Австрійський режисер **Ніколаус Лейтнер** у своєму кінофільмі (Німеччина, Австрія, 2008) за однойменною п'єсою Ф. Дюрренматта зберіг дух першоджерела. Засобами кіно автор посилив гротескність ситуації, її парадоксальність, коли зло виглядає буденним, а спокуси – звичною справою. Захоплює професійна гра акторів – виконавців головних ролей. Вони кардинально змінюються протягом дії, особливо Ілля, який за короткий час переосмислює усе своє життя і людей довкола себе. Фінал кінофільму перетворюється на справжню драму. Відбувається суд, про який все життя мріяла дама: Ілля одностайно засуджують до смертної кари. Ця смерть не приносить радості головній героїні, навпаки, – вона кидає обвинувачення натовпу: «Вбивці!». Ф. Дюрренматт застерігав акторів і режисерів від подібного потрактування фіналу: «Вбивча серйозність може вбити п'єсу». А ви як думаєте?

Фільм:

<https://filmix.co/komedii/21291-vizit-staroy-damy-der-besuch-der-alten-dame-2008.html>

*Кадри з кінофільму «Гостина старої дами»
(режисер Н. Лейтнер, Німеччина, Австрія, 2008)*

Застереження автора від надмірної серйозності врахував режисер Михайло Козаков, який теж зняв фільм за п'єсою Ф. Дюрренматта. У фільмі збережена і навіть посилена ексцентричність героїні. Численні чоловіки мадам Клер, її дивний почет, чергове весілля у місцевому костелі додають екранізації справжнього трагікомізму. Фінал історії відбувається на арені цирку в супроводі бравурних маршів, телекамер, світла софітів. Саме так,

підкреслюють автори фільму, нерідко починаються не зовсім благородні справи.

Фільм:

<https://www.youtube.com/watch?v=44h5JnLgIrU>

Кадри з кінофільму «Візит дами» (режисер М. Козаков, СРСР, 1989)

Завдання

Поясніть мотиви вчинків: а) Клер; б) гюлленців. Як ви гадаєте, Ілль – злочинець чи жертва? Можливо, у вас є інша думка. Поясніть.